

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психології
Семестр	6
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.психол.н., доц. Терновик Наталія Анатоліївна
Контактна інформація	nato4ka66@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Основи психодіагностики та корекції психічного розвитку дитини» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти класифікацією та теоретико-методологічними принципами психодіагностики й корекції психічного розвитку дитини. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування у студентів систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань і практичних умінь про специфіку проведення психодіагностичного обстеження, використання психодіагностичного інструментарію та психокорекційних впливів на психічний розвиток дитини. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту розвивати професійне мислення, надавати допомогу в осмисленні ключових явищ психодіагностики й корекції психічного розвитку дитини та їх основних аспектів. Ознайомлення з широким спектром психологічних понять дисципліни дасть можливість студентам формувати вміння самостійно розробляти і обґрунтовувати специфіку різноманітних діагностичних процедур та корекційних впливів. Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.
Результати навчання	Засвоїти основні теоретичні поняття курсу, що дозволить майбутнім психологам зрозуміти сутність процесу діагностики та корекції психічного розвитку дитини, а також сприятиме самостійному опрацюванню ними різноманітної наукової літератури. Знати і вміло використовувати найбільш основні психологічні закономірності, які слід враховувати як при теоретичному дослідженні, так і при інтерпретації його результатів. Досконало володіти теоретичними основами й найважливішими концептуальними положеннями побудови різноманітних діагностичних процедур та корекційних впливів на психічний розвиток дитини. Знати і вміти дотримуватись основних вимог щодо організації та специфіки
Soft skills: соціально-психологічні аспекти	

професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	проведення психологічного дослідження з дитиною. Враховувати далеку і близьку перспективу розвитку і планувати як конкретні показники особистісного та інтелектуального розвитку дитини, так і можливості відображення цих показників в особливостях діяльності і спілкування на наступних стадіях його розвитку. При оцінці ефективності психокорекційних впливів використовувати різноманітні методи, в залежності від поставлених психокорекційних задач. Аналізувати наукові звіти про проведені експериментальні дослідження психіки з метою визначення об'єктивності, надійності і валідності отриманих результатів.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Основи психологічного консультування», «Основи психокорекції».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Психологічний супровід психічного розвитку дитини на кожному віковому етапі	Сучасні методи дитячої психодіагностики. Основні закономірності психічного розвитку в дитинстві. Принципи підбору діагностичних методів дослідження дітей. Принципи й етичні норми дитячої психодіагностики. Характеристика основних груп методів вивчення особистості дитини. Вимоги до процедури збору й обробки психологічної інформації про дитину. Особливості психодіагностичних завдань для дослідження пізнавальної, емоційно-вольової, особистісної сфери дитини та міжособистісних стосунків.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, реферат «Основні закономірності психічного розвитку дитинства».
2. Психічний розвиток дитини від народження до вступу в школу	Особливості вивчення немовлят. Комплексне вивчення дитини раннього віку. Діагностика психічного розвитку дітей раннього віку за методикою Манової-Томової. Психодіагностика дошкільника.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, психологічне есе на тему: «Принципи підбору діагностичних методів дослідження дітей».
3 Діагностика психічного розвитку школяра.	Діагностика психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку. Діагностика психічного розвитку підлітка. Діагностика психічного розвитку старшокласника.	Експрес опитування, складання термінологічного словника. Реферат / презентація «Характеристика основних груп методів вивчення особистості дитини», «Психологічна діагностика особливостей когнітивного розвитку молодших школярів в умовах інформаційного суспільства».
4. Особливості проведення психокорекційної роботи психічного	Практичне використання основних положень теоретичних концепцій української та зарубіжної дитячої психології. Використання методів гештальттерапії. Використання	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів,

розвитку дитини.	методів ігрової терапії з корекційною метою. Використання методів когнітивної терапії у дитячій психокорекції.	Реферат / презентація «Психокорекція страхів молодших школярів як актуальна проблема», законспектувати статтю Барбашова, І. Сенсорний розвиток. Формуємо фонематичні вміння / І. Барбашова // Учитель початкової школи. – 2018. – № 4. – С. 10—15. 178. Баришполь, С. Корекційні ігри з формування і розвитку особистості / С. Баришполь // Початкове навчання та виховання. – 2016. – № 16-18. – С. 95—103.
5. Комплексний підхід до використання методів різних напрямів дитячої психокорекції.	Розвивальна робота з дошкільниками. Ігрова програма розвивальних занять з дошкільниками (А.Д. Андрєєва). Корекція психічного розвитку дитини в шкільний період. Психокорекційна робота з молодшими школярами. Психокорекційна робота з підлітками. Психокорекційна робота зі старшокласниками.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Програма психолого-педагогічного супроводу дітей з гіперактивним розладом».
6. Консультативно-діагностичний супровід дітей з особливими потребами..	Розвиток поглядів на диференційну діагностику відхилень в інтелектуальному розвитку дітей. Психологічні засади діагностики відхилень в інтелектуальному розвитку дітей дошкільного віку. Опис методик вивчення розумового розвитку дітей молодшого шкільного віку. Аналіз і оцінка виконання діагностичних завдань підлітками з різним інтелектуальним розвитком. Психолого-педагогічне вивчення дітей з аутизмом в психологічних консультаціях.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, реферат / презентація «Особливості психокорекційних занять».

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Астапова І. В. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів на уроках / І. В. Астапова // Англійська мова та література. – 2017. – № 34- 36. – С. 85—89.
2. Україна, Верховна Рада. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг : закон України від 06.09.2018 р. № 8656 // Директор школи. Шкільний світ. – 2018. – № 19-20. – С. 4—13.
3. Україна, Міністерство освіти і науки. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ Міністерства освіти і науки

- України від 08.06.2018 № 609) // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 1—4 (вкладка); Дитячий садок. Управління. – 2018. – № 8. – С. 9—13
4. Бажів, М. Казкотерапія тривожності в молодшому шкільному віці / М. Бажів // Цивілізаційний поступ сучасної освіти і науки : матеріали VI наук.-практ. конф. магістрантів ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, (18—19 лют. 2015 р., м. Харків) : [у 2 ч.] / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. О. А. Андрущенко ; відп. за вип. К. А. Юр'єва]. – Харків : ХНПУ, 2015. – Ч. 1. – С. 11—12.
  5. Балютіна, К. Причини графічних відхилень у молодших школярів / К. Балютіна // Початкова школа. – 2018. – № 7. – С. 20—23.
  6. Барбашова, І. Сенсорний розвиток. Формуємо фонематичні вміння / І. Барбашова // Учитель початкової школи. – 2018. – № 4. – С. 10—15. 178. Баришполь, С. Корекційні ігри з формування і розвитку особистості / С. Баришполь // Початкове навчання та виховання. – 2016. – № 16-18. – С. 95—103.
  7. Беседіна, Г. В. Психолого-педагогічні аспекти готовності вчителя до інноваційної діяльності / Г. В. Беседіна, С. А. Таршина // Психологопедагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 11 квіт. 2017 р. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, Жешув. ун-т, Пед. ун-т Чендус. ун-ту ; [редкол.: О. А. Андрущенко та ін.]. – Харків : ХНПУ, 2017. – С. 265—268.
  8. Бех, І. Молодший школяр у вікових закономірностях / І. Бех // Початкова школа. – 2015. – № 1. – С. 10—13.
  9. Богуш, А. Передшкільна освіта в сучасному освітньому просторі / А. Богуш // Рідна школа. - 2014. - № 12. - С. 8—11.
  10. Бойко, К. Динаміка страхів молодших школярів як актуальна проблема українського сьогодення / К. Бойко // Цивілізаційний поступ сучасної освіти і науки : матеріали VI наук.-практ. конф. магістрантів ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, (18—19 лют. 2015 р., м. Харків) : [у 2 ч.] / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. О. А. Андрущенко ; відп. за вип. К. А. Юр'єва]. – Харків : ХНПУ, 2015. – Ч. 1. – С. 21—22.
  11. Бровченко, А. К. Мотивація до особистісного зростання і саморозвитку в психологічній освіті / А. К. Бровченко // Психологопедагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 11 квіт. 2017 р. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, Жешув. ун-т, Пед. ун-т Чендус. ун-ту ; [редкол.: О. А. Андрущенко та ін.]. – Харків : ХНПУ, 2017. – С. 268—271.
  12. Гримач, І. Пізнавальні уміння та навички дітей / І. Гримач // Початкова освіта. – 2014. – № 20. – С. 23—28
  13. Дічек, Н. Внесок українських психологів у розвиток індивідуалізації навчання школярів (друга половина 50-х років ХХ ст.) / Н. Дічек // Рідна школа. - 2014. - № 11. - С. 57—63. Дорожко, І. І. Психологія : навч. посіб. для підгот. до іспиту / І. І. Дорожко, С. О. Микитюк ; ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2017. – 222 с.
  14. Ілляшенко, Т. Програма психолого-педагогічного супроводу дітей з гіперактивним розладом / Т. Ілляшенко // Початкова школа. – 2018. – № 7. – С. 10—13.
  15. Журов, В. Перша психологічна самодопомога при психотравмі: поради фахівця / В.

- Журов // Психолог. - 2015. - № 11-12. - С. 48—49.
16. Ілляшенко, Т. Психолого-педагогічна характеристика дитини: її мета і зміст / Т. Ілляшенко // Психолог. - 2014. - № 18. - С. 49—56.
  17. Калошин, В. Ф. Доцільність використання психотерапії в педагогіці / В. Ф. Калошин // Управління школою. - 2014. - № 22-24. - С. 60—66. - Географія. — 2015. — № 11-12. — С. 39—47.
  18. Карпенко, Є. Вікова та педагогічна психологія : актуальні студії сучасних укр. учених : навч. посіб. / Є. Карпенко. - Дрогобич : Посвіт, 2014. - 150 с.
  19. Козлітіна, О. В. Особливості розвитку мислення у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення / О. В. Козлітіна, Ю. С. Масловська // Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах 23 сучасних викликів: теорія і практика : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 11 квіт. 2017 р. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, Жешув. ун-т, Пед. ун-т Чендус. ун-ту ; [редкол.: О. А. Андрущенко та ін.]. - Харків : ХНПУ, 2017. - С. 285—288.
  20. Кузьменко, В. Консультативна допомога батькам: дієві рішення / В. Кузьменко // Дошкільне виховання. - 2016. - № 6. - С. 6—9.
  21. Луценко, Л. Проблеми діагностики обдарованості дітей дошкільного віку / Л. Луценко, С. Самарченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т обдарованої дитини, Ін-т психол. ім. Г. С. Костюка ; [голов. ред. І. С. Волошук]. - Київ : Ін-т обдарованої дитини, 2014. - Вип. № 1 (12). - С. 13—19.
  22. Малько, О. Глиноterapia: долаємо негативні емоції / О. Малько, О. Колісник // Дошкільне виховання. - 2017. - № 1. - С. 15—17. 151. Малюнок неіснуючої тварини: психодіагностика дошкільників // Дитячий садок. Шкільний світ. - 2014. - № 17. - С. 41—45.
  23. Матата, С. Г. Особливості роботи дошкільного закладу з родиною в інклюзивному середовищі / С. Г. Матата // Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі : матеріали III Міжнар. Конгресу (м. Одеса, 18—21 трав. 2017 р.) / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського ; [уклад.: О. Чебикін та ін.]. - Одеса : Гельветика, 2017. - С. 412—414.
  24. Михайлова, І. В. Особливості використання методів арт-терапії в психокорекції турботи про себе в ранній юності / І. В. Михайлова // Практична психологія та соціальна робота. - 2014. - № 7. - С. 40—43.
  25. Нежуріна, О. А. Розвиток сенсорного виховання з елементами ІКТ розумово відсталих дошкільників / О. А. Нежуріна // Логопед. - 2015. - № 1. - С. 29—32.
  26. Плис, О. Формування образного мислення у молодших школярів / О. Плис // Початкове навчання та виховання. - 2014. - № 31—32. - С. 2—8.
  27. Психологічна діагностика особливостей когнітивного розвитку молодших школярів в умовах інформаційного суспільства : монографія / С. А. Гончаренко, А. Й. Ваврик, Є. П. Верещак [та ін.] ; НАПН України, Ін-т психол. ім. Г. С. Костюка ; за ред. С. А. Гончаренко, Л. О. Кондратенко. - Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. - 227 с.
  28. Романенко, О. В. Діагностика особистісних установок у системі психотерапевтичної роботи з дітьми дошкільного віку / О. В. Романенко // Практична психологія та соціальна робота. - 2014. - № 9. - С. 9—13.

29. Самофалова, І. В. Сучасні аспекти вивчення проблеми: загальне недорозвинення мовлення / І. В. Самофалова // Логопед. – 2018. – № 11. – С. 36—40.
30. Сидоренко, Н. Заняття із психологічного розвитку для молодших школярів / Н. Сидоренко. – [Київ] : [б. в.], 2013. – 126 с. – (Соціальний педагог. Бібліотека)
31. Сіренко, А. Особливості дослідження рівнів сформованості у старших дошкільників упевненості в собі у груповій діяльності / А. Сіренко // Рідна школа. – 2014. – № 7. – С. 58—63.
32. Усик, Д. Б. Психологічні особливості саморегуляції поведінки старших дошкільників у сюжетно-рольовій грі : дис. на здоб. наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 — пед. та вік. психол. / Д. Б. Усик ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : [б. в.], 2013. – 208 с. + дод., CD-R.
33. Холод, Ю. Наративні методи в діяльності психолога: теоретичне підґрунтя / Ю. Холод // Психолог. – 2015. – № 1. – С. 7—10.
34. Шейко, А. О. Особливості прояву психічної стійкості особистості в юнацькому віці при подоланні критичних ситуацій : дис. на здоб. наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 — пед. та вік. психол. / А. О. Шейко ; ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків : [б. в.], 2014. – 203 с. + дод., CD-R
35. Digman J. M. Higher-order factors of the Big Five. / J. M. Digman // Journal of Personality and Social Psychology –1997 –Vol. 73. – №6. – P. 1246-1256. – Режим доступу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9418278>
36. Guilford J. P. Cognitive psychology's ambiguities: Some suggested remedies / J. P. Guilford // Psychological Review. – 1982. – Vol. 89. – P. 48-59. – Режим доступу: <http://psycnet.apa.org/record/1982-07070-001>
37. Stone A. A. New Measure of Daily Coping: Development and Preliminary Results. / A. A. Stone, J. M. Neale // Journal of Personality and Social Psychology. – 1984. – Vol. 61. – P. 892-906. – Режим доступу: <http://psycnet.apa.org/record/1984- 22226-001>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-5)	20
Підсумковий контроль (теми 1-7)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни